

Regeringsrätten

Rättsfall

Ökade levnadskostnader för arbetare i byggnadsbranschen vilka fått traktementen – fråga om den vanliga verksamhetsorten.

I. Besvär av H. angående inkomsttaxering 1969. – H. var gift och bosatt i Kristinehamn. Han var anställd som verkmästare hos Skånska Cementgjuteriet. Under beskattningsåret 1968 hade H. arbetsplatser i Karlskoga. I kontrolluppgift uppgavs att H. fått traktement med 9 108 kr för långtidsförrättning med 276 övernattningar. I sin deklaration yrkade H. avdrag för ökade levnadskostnader med 9 108 kr och för kostnader för resor mellan bostaden och arbetsplatser med 3 375 kr. (De dagliga resorna till och från arbetsplatsen hade pågått mer än två år; vägavståndet ca 35 km.)

RR yttrade: De omständigheter som framgår av utredningen i målet utgör inte tillräckliga skäl att anse att annan ort än H.:s bostadsort Kristinehamn varit hans vanliga verksamhetsort under beskattningsåret. Han är därför berättigad till avdrag för ökade levnadskostnader vid arbete i Karlskoga. – Vad i målet förekommit får vidare anses ge vid handen, att H. fått traktement med 9 108 kr avseende långtidsförrättning med 276 övernattningar. Traktementet överstiger inte av RN angivna belopp för normal ökning av levnadskostnaderna vid långtidsförrättning. H. är därför berättigad till avdrag för ökade levnadskostnader med 9 108 kr. Han är dock inte därjämte berättigad till av KR med 3 375 kr medgivet avdrag för kostnad för dagliga resor mellan bostaden och arbetsplatser. (RR föredr. 26.9; dom 18.10.1974).

II. Besvär av TI angående S.:s inkomsttaxering 1970. – I sin deklaration yrkade S. avdrag för ”dagtraktementen” med 14 750 kr. TN taxerade S. i Nynäshamn och medgav därvid avdrag för kostnader för dubbelhyra, kost och hemresor med 5 376 kr i stället för det yrkade beloppet 14 750 kr.

S. yrkade hos LSR avdrag enligt deklarationen. Han uppgav att han 1969 haft 10–15 olika arbetsplatser inom Stockholms län, bl a Huddinge, Järva, Centraltunneln, Lövsta, City, Årsta, Spånga, Vaxholm, Tegelbacken, Birka-tunneln, Segeltorp, Uppsala, Tyresö och Södertälje. Han uppgav vidare att han 1968 arbetade 10 dagar i Sundbyholm och 1970 omkring 3 veckor i Motala, 1 vecka i Linköping, 8 veckor i Borlänge och 4 veckor i Vaxholm.

TI yttrade: S. har sedan ett flertal år (mer än 5 år) haft sin verksamhet förlagd till Stockholm. Han synes därför böra anses såsom bosatt där. Avdrag för ökade levnadskostnader annat än för merkostnader vid arbete utom Storstockholmsområdet och för hemresor vid besök hos familjen torde därför ej böra ifrågakomma. Det av TN medgivna avdraget synes därför mycket välvilligt.

LSR medgav avdrag med 14 750 kr. KR i Sthlm: ej ändring.

RR biföll TI:s talan och yttrade: Såvitt framgår av handlingarna har S. sedan 1964 i huvudsak haft sitt arbete förlagt till Stockholm och haft bostad där. Med hänsyn härtill och till övriga omständigheter får Stockholm under beskattningsåret anses ha utgjort S.:s vanliga verksamhetsort. S. är inte på annan grund berättigad till avdrag för ökade levnadskostnader i Stockholm. (RR föredr. 26.9; dom 18.10.1974.)

Anm.: Se RN 1967 nr 2: 1.

Ökade levnadskostnader och resekostnader medgivet med lägre belopp än enligt kontrolluppgift

Besvär av TI och F angående F:s inkomsttaxering 1968. – RR yttrade: F:s arbetsgivare, har i kontrolluppgift angivit att F under hela året 1967 från bolaget uppburit i kontant lön 8.210 kr 54 öre och i resekostnadsersättning 20 513 kr 40 öre. Då anledning funnits att kontrollera riktigheten av denna uppgift, har det genom beslut den 8 okt 1968 förordats om taxeringsrevision beträffande F:s anteckningar för beskattningsåret 1967. F har undandragit sig att medverka vid denna taxeringsrevision. – Under angivna förhållanden har PN haft fog frångå arbetsgivaruppgiften och beräkna F:s resekostnader till skäligt belopp. F har tillerkänts avdrag för tjänsteintäkters förvärvande med 15 000 kr i ett för allt. Det har icke visats att avdragsbeloppet bestämts för lågt. (RR föredr. 16.10; dom 6.11 1974.)

Dagliga resor med bil från och till arbetet – avdrag enligt RSV:s anv. trots att lånad bil använts

Besvär av TI angående inkomsttaxering 1971. – I sin deklARATION yrkade J avdrag för kostnad för dagliga resor med bil mellan sin bostad och sin arbetsplats med 3 364 kr. Beloppet beräknades med tillämpning av RN:s anvisningar (RN 1969:7:4) angående avdrag för resor med bil mellan bostad och arbetsplats för en färdsträcka av 1.182 mil efter 3 kr per mil för 1.000 mil och 2 kr per mil för 182mil. J uppgav att bilen som hon använde ägdes av hennes fästman med vilken hon sammanbodde, samt att hon betalade bensinkostnaderna och att övriga kostnader för såväl bil som hushåll delades av dem bägge.

RR yttrade: Den bil J använt vid färd mellan bostaden och arbetsplatsen har visserligen inte tillhört henne med äganderätt. Det får emellertid förutsättas att om någon – såsom i förevarande fall skett – regelbundet betrotts att använda bil i det syfte varom här är fråga han på ena eller andra sättet i huvudsak gottgör ägaren för både fasta och löpande kostnader för lånet av bilen. J är därför berättigad till avdrag för ifrågavarande kostnader med yrkat belopp. (RR föredr. 16.10; dom 6.11 1974.)

Läkares resp. psykologs kostnader för egen psykoanalys

I. Besvär av L ang. inkomsttaxering 1970. – L, som var anställd hos Stockholm stad som läkare och även drev privat läkarpraktik, yrkade avdrag för kostnader för egen psykoanalys med 12.910 kr.

RR yttrade: Vid besvären har fogats Svenska psykoanalytiska föreningens utbildningsbestämmelser antagna år 1970, av vilka inhämtas bl a att föreningen genom Svenska psykoanalytiska institutet planerar och organiserar utbildning av psykoanalytiker. Utbildningskandidat kan sedan utbildningen godkänts av institutet söka medlemskap i föreningen. För dylikt medlemskap fordras, förutom viss grundutbildning innefattande akademisk examen, dels genomgången egen psykoanalys hos medlem av föreningen, dels ock genomgången av föreningen godkänd enskild utbildning i psykoanalys. Sistnämnda särskilda utbildning omfattar två moment, nämligen dels teoretisk utbildning, d v s föreläsningar och seminarier under en tid av sex terminer, dels ock praktiskt analytiskt arbete under handledning. För antagning till utbildningsaspirant och utbildningskandidat gäller särskilt ansökningsförfarande. Utbildningskandidat skall förbinda sig att ej själv bedriva psykoanalys utan handledning förrän kandidaten fyller föreningens kompetenskrav. – Av L:s självdeklarationer för beskattningsåren 1967–1969 inhämtas, att L haft följande kostnader för psykoanalys m m under respektive beskattningsår:

Beskattn. år	Psykoanalys	Handledn.	Seminarier	Summa
1967	2.880	250	800	3.930
1968	8.820	960	935	10.715
1969	10.080	2.100	730	12.910

I målet har L vidare uppgivit, att han under beskattningsåret 1969 ej varit medlem av föreningen samt att han för att få bedriva psykoanalys enligt föreningens stadgar varit nödsakad att underkasta sig föreningens utbildningskrav. – Utredningen i målet ger vid handen, att L under beskattningsåret 1969 och de två närmast föregående beskattningsåren genomgått utbildning till psykoanalytiker i huvudsaklig överensstämmelse med de utbildningsbestämmelser som antagits av Svenska psykoanalytiska föreningen. Avsikten med utbildningen får anses ha varit att erhålla sådan kompetens som enligt föreningens stadgar tillkommer medlem i föreningen. Ifrågavarande utgifter är vid sådant förhållande ej hänförliga till avdragsgilla kostnader för intäkternas förvärvande, även om L i sin läkarpraktik haft inkomst av det analytiska arbete, vilket han som ett led i utbildningen bedrivit under handledning. – På grund av det anförda lämnar RR besvären utan bifall. (RR föredr. 2.10; dom 18.10 1974.)

II. Besvär av J angående inkomsttaxering 1970. – J var anställd som skolpsykolog hos Täby köping och yrkade avdrag för kostnad för egen psykoanalys med 6.444 kr.

RR yttrade: J, som har anställning som skolpsykolog har uppgivit, att han i sin tjänst utför viss psykoanalytisk behandling. Den psykoanalys, som avses med J:s avdragsyrkande, har han genomgått själv i syfte att underkasta sig kontroll och undvika att han utsätter sina klienter för felaktig psykoanalytisk behandling. Hans arbetsgivare har icke bidragit till kostnaderna för psykoanalysen. – Vid nu angivna förhållanden kan J:s kostnader för psykoanalysen icke, även om han genom denna förbättrar sina arbetsmöjligheter, anses vara en kostnad för fullgörande av de med tjänsten som skolpsykolog förenade arbetsuppgifterna. RR lämnar besvären utan bifall. (RR föredr. 2.10; dom 18.10 1974.)

Anm.: Se RÅ 1968 not 1203, 1970 ref 22, RRK R73 1:43, RRK R73 1:44, RRK R73 1:45, RRK R74 ::80. Se även Skattenytt 1964 s 422.

Lärares avdrag för telefonsamtal med elevernas föräldrar

Besvär av J angående inkomsttaxering 1968. – J, som hade tjänst som adjunkt vid en grundskola, yrkade avdrag för kostnad för telefonsamtal med 20 kr. TN vägrade avdraget. J överklagade.

PN yttrade: PN finner med hänsyn till den restriktiva praxis som tillämpas beträffande avdrag för sådana utgifter som extra tillägg för telefonkostnader från hemmet, sig icke kunna bifalla besvären. – KR: ej ändring.

J överklagade och anförde att det ålåg honom som klassföreståndare att hålla kontakt med elevernas föräldrar och att det var nödvändigt att han under kvällstid använde sin egen telefon.

RR yttrade: J har i sin egenskap av klassföreståndare haft att hålla erforderlig kontakt med elevernas föräldrar. Denna har i betydande omfattning måst tagas per telefon från J:s bostad på kvällarna, den enda tid då det i allmänhet varit möjligt att nå förbindelse med förvärvsarbetande föräldrar. De utgifter J åsamkats för dylika telefonsamtal med föräldrar, 20 kr, är följaktligen att anse som kostnader för fullgörande av tjänsten och sålunda avdragsgilla. (RR föredr. 16.10; dom 6.11 1974; en ledamot av RR ville vägra avdrag med hänvisning bl a till att schablonavdraget i 33 § 2 mom. KL om högst 100 kr avsåg att täcka t ex mindre icke verifierbara kostnader.)

Gratifikation efter antalet tjänsteår – ackumulerad inkomst

Besvär av TI angående skatteberäkning för ackumulerad inkomst beträffande P. – P hade, när det bolag där han var anställd firade sitt 40-årsjubileum, av bolaget fått 39.600 kr. PN beskattade gratifikationen såsom inkomst av tjänst.

Hos PN yrkade P att gratifikationsbeloppet skulle fördelas på 10 år med till-

lämpning av förordningen om ackumulerad inkomst. P uppgav att gratifikationen utgått i förhållande till anställningstiden och att han varit anställd i bolaget i 33 år. – PN fann gratifikationen icke utgöra sådan inkomst för vilken förordningen angående beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst var tillämplig.

KR anförde: Med hänsyn till vad i målet blivit upplyst får bestämmelserna i omförmälda förordning anses tillämpliga på ifrågavarande inkomst. Den ackumulerade inkomsten bör därvid fördelas på 10 år.

Hos RR yrkade TI att PN:s beslut skulle fastställas. RR: ej ändring. (RR föredr. 22.8; dom 26.9 1974.)

Skatteberäkning för ackumulerad inkomst när tidigare år inkluderat sådan inkomst för vilken skatteberäkning skett

Besvär av H angående skatteberäkning för ackumulerad inkomst. – H beviljades 1965 pension från sin tjänst. Reglering av hans löne- och pensionsförmåner pågick ett flertal år och han uppbar bl a under 1964, 1965 och 1966 sk tilläggsarvoden och pensionstillägg hänförliga till tidigare år. – Hos PN ansökte H om beräkning av statlig inkomstskatt vid taxeringen 1967 för en ackumulerad inkomst av 9.691 kr, motsvarande en under 1966 uppbyren retroaktiv personalpension hänförlig till 1965 och 1966. H hemställde att vid skatteberäkningen skulle beaktas den omräkning av beskattningsbar inkomst som skett vid ackumulerad inkomstberäkning vid taxeringen 1966.

TI yttrade: Beloppet 9.691 kr borde vid skatteberäkningen fördelas på två år. Därvid borde man utgå från den vid taxeringen till statlig inkomstskatt 1966 faktiskt påförda beskattningsbara inkomsten för makarna H, 35.900 kr, i stället för den då till 12.300 kr omräknade beskattningsbara inkomsten.

PN biföll H:s yrkande och beslöt att vid omräkningen utgå från den beskattningsbara inkomst om 12.300 kr som tillämpats vid skatteberäkningen för ackumulerad inkomst vid 1966 års taxering.

TI klagade hos KR, som undanröjde PN:s beslut och yttrade: Ifrågavarande skatteberäkning innebär att en omräkning av tidigare års beskattningsbara inkomster skall göras. Därvid skall icke någon omprövning av de tidigare taxeringarna och därvid fastställda beskattningsbara inkomster äga rum. Inkomstfördelningen på olika år skall därför ske med utgångspunkt från ursprungligen fastställda beskattningsbara inkomster även om liknande skatteberäkning skett ett tidigare år. – I förevarande fall skall därför skatteberäkning ske med utgångspunkt från den vid taxeringen 1966 ursprungligen fastställda beskattningsbara inkomsten eller för makarna H sammanlagt 35.900 kr. Vid sådan skatteberäkning skulle den statliga inkomstskatten för ackumulerad inkomst för makarna vid taxeringen 1967 bli högre än vid skatteuträkning i vanlig

ordning. – H:s ansökan hade därför icke bort föranleda någon PN:s åtgärd. – RR ej ändring. (RR föredr. 7.11; dom 22.11 1974.)

Anm.: Se SOU 1961:56 s 122 f.

Storleken av ackumulerad inkomst vid flera utbetalningar av retroaktiv livränta

Besvär av L angående skatteberäkning för ackumulerad inkomst. – Till följd av trafikskada 1965 uppbar L under 1968 följande livräntebelopp från ett försäkringsbolag: Den 14 mars 7.000 kr för tiden den 22 nov 1965 – den 21 mars 1968, den 21 nov 2.000 kr för tiden den 22 mars – den 21 nov 1968 och i dec 500 kr för tiden den 22 nov 1968 – den 21 jan 1969. – TN taxerade L 1969 till statlig inkomstskatt för 39.110 kr, taxerad inkomst, och 36.800 kr, beskattningsbar inkomst.

Hos PN yrkade L att den statliga skatten för uppbyren livränta, tillhoppa 9.500 kr, skulle beräknas med tillämpning av bestämmelserna om ackumulerad inkomst. – PN anförde: PN finner, att av under 1968 uppbyrna belopp allenaast 7.000 kr är att hänföra till ackumulerad inkomst. Då nämnda belopp inte utgör en femtedel av den till statlig inkomstskatt taxerade inkomsten, finner PN sig lagligen inte kunna bifalla ansökningen.

KR lämnade L:s besvär utan bifall och anförde: Såsom PN funnit är beloppet 2.000 kr ej att hänföra till ackumulerad inkomst. Vid sådant förhållande uppgår den ackumulerade inkomsten – även om beloppet 500 kr skulle utgöra sådan inkomst – icke till en femtedel av den till statlig inkomstskatt taxerade inkomsten. – RR: ej ändring. (RR föredr. 7.11; dom 22.11 1974.)

Anm.: Se SOU 1961:56 s 123 ff.

Förutsättning för eftertaxering: upplysning i allmän men ej i särskild deklARATION

Besvär av A angående eftertaxering för 1962. – RR yttrade: I avgiven självdeklARATION till ledning för taxering till kommunal inkomstskatt i Värmdö kommun år 1962 har A icke upplyst om överlåtelse av byggnader från fastigheten 4: 70. Genom denna sin underlåtenhet får hon anses ha lämnat oriktigt meddelande som avses i 114 § TF och som föranlett att hon undgått beskattning för realisationsvinst. Den omständigheten att A i sin allmänna självdeklARATION till ledning för taxering i Solna kommun lämnat upplysning om överlåtelsen i fråga kan icke föranleda annan bedömning. Förutsättningar föreligger därför för eftertaxering. Den av KR till 60 000 kr uppskattade realisationsvinsten har icke visats vara för hög. På grund härav lämnar RR besvären utan bifall. (RR föredr. 9.7; dom 25.7.1974.)